

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE OLGUNLAŞMA ENSTİTÜLERİ: MARDİN ÖRNEĞİ

Advanced Technical School for Girls From Past to the Present: Mardin Example

Nesime KAYA ARPA*

Öz

Olgunlaşma Enstitüleri geçmişten geleceğe kültür mirası görevini üstlenen, milli kültürün yitip gitmesine engel olan/olmaya çalışan, milli kimliğin oluşmasına öncülük eden önemli kurumlardandır. Enstitüler yörenin ya da bölgenin sanat ve zanaat mirasına sahip çıkarak hızlı globalleşen dünya düzeninde önemli kültür koruyuculuğu görevi üstlenmiştir. Bu çalışmada önce Türkiye’de 33 ilde faaliyet gösteren Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı, Cumhurbaşkanlığı himayesinde olan Olgunlaşma Enstitülerinin tanınırlığının ve bilinirliğinin ön plana çıkarılması adına olgunlaşma enstitüsünün tanımı, geçmişten günümüze var olma hikayesi, vizyon, misyon ve temel değerleri, çalışma alanları, çalışma şekli, koordineli çalıştığı iller değerlendirilmiştir. Daha sonra Mardin merkezde faaliyet gösteren Mardin Olgunlaşma Enstitüsünün tarihçesi, personel bilgileri, 2016 yılı itibarıyla Bakanlık onayı ile yürütülen projeleri, aktif atölyeleri, ürün çeşitlilik listesi, uzmanlık alanları, 2016-2023 yılları arasında çeşitli alan ve dallarda üretilen ürün koleksiyonları, Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescilli onaylanan ürünleri ve son olarak da ürünlerin tanıtım ve pazarlamasının gerçekleştiği satış mağazalarına yer verilerek gelenekten beslenen ve kültürel mirası geleceğe aktarmada marka olan öncü kurum tanıtılmıştır. Çalışmada Mardin Olgunlaşma Enstitüsü dijital arşiv ve desen kütüphanesi başta olmak üzere kurum verileri temel alınarak enstitünün yapmış olduğu ve öncülük ettiği çalışmalara, ürün bilgilerine ve fotoğraflarına yer verilmiştir. Bu sayede kurumun tanınırlığı ön plana çıkmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mardin, Gelenek, Kültür, Olgunlaşma Enstitüsü.

Abstract

Advanced Technical School for Girls are among the rare institutions that undertake the task of cultural inheritance from the past to the future, prevent/try to prevent the loss of national culture, and pioneer the formation of national identity. By protecting the arts and crafts heritage of the locale or region, the institutes have undertaken an important role as cultural guardians in the rapidly globalizing world order. In this study, firstly, in order to highlight the recognition and awareness of the Advanced Technical School for Girls, which are affiliated with the General Directorate of Lifelong Learning and under the auspices of the Presidency, operating in 33 provinces in Turkey, the definition of the Advanced Technical School for Girls is generally explained, its story of existence from past to present, vision, mission and basic values, working areas, way of working, coordinated. After, considering the provinces in which it works, the history of the Mardin Advanced Technical School for Girls, which operates specifically in the center of Mardin, personnel information, projects carried out with the approval of the Ministry as of 2016, active workshops, product diversity list, areas of expertise, product collections produced in various fields and branches between 2016-2023, By including the products whose registration has been approved by the Turkish Patent and Trademark Office and finally the sales stores where the promotion and marketing of the products take place, the basis is to promote the leading institution that is nourished by tradition and becomes a brand in transferring the cultural heritage to the future. In the study, the studies carried out and pioneered by the Advanced Technical School for Girls, product information and photographs are included, based on the institution's data, especially the Mardin Maturation Institute's digital archive and pattern library. In this way, the recognition of the institution will come to the fore.

Key Words: Mardin, tradition, culture, Advanced Technical School for Girls.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, siimurg17@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6763-0259.

Extended Summary

The purpose of this article is to walk through the story of Advanced Technical School for Girls through the case of Mardin-Artuklu's Advanced Technical School for Girls, which are one of the lifelong education establishments tied to the National Education Ministry and under the Presidency's oversight, as the establishment which started out as Advanced Technical School for Girls due to the rising literacy rates especially among the women and the girls, worked to be renowned and started to increase in numbers, its vision and mission, its adaptation of Türkiye's circumstances and its path to widespread availability and its path to becoming a name in and of itself with bold steps. Another purpose of this article is to expand upon the failure of Advanced Technical School for Girls failure to announce itself to the public despite housing many native and foreign tourists thanks to her remarkable location and facility structure, her collaborations with fading artisans, projects with research and development aspects, having nearly the most variety of products in the Bohça store where all other Institute products are sold, and having catalogs of more than a thousand products in different fields and branches. The registration and recording of the Advanced Technical School for Girls' products, which are based on scientific datas, by the Turkish Patent and Trademark Office and the production of the aforementioned products by only the establishments with patents, therefore, their mission to be the locomotive for the proceeding to the next generation and their importance in this role is another purpose for writing this article. When literature research was done about the Advanced Technical School for Girls, it was determined that such projects were small in number. This state has enabled us to underline the importance of this article. After the necessary literature search, the cities in which 33 Institutes across Turkey have worked in coordination were determined. After the necessary permissions were granted by the Advanced Technical School for Girls; pictures about the research fields and branches, established and actively used pattern libraries, product ID information, the cities with active coordinated work and research and development works have been gathered to be included in the report. In this literature research, articles, magazines and theses belonging not only to Mardin but all institutes have been searched. In the process of writing of this article, the lack of current information on the internet and few numbers of data and works dedicated to this field was among the encountered problems. This situation has forced us to gather first hand information from administrators or teachers and instructors within the institutes within the frames of consent. Health problems and old age of a lot of master artisans who were vital to witnessing the history information and experience wise, were another problem as their information were not enough. A result of the research was that the Ministry, in helping the Institutes to become a name for themselves, and become more renowned compared to past and representing our country in both domestic and international arenas with their vision and mission, were proven to be supportive of the Institutes. Additionally, the available products in two stores at Istanbul and one in Ankara are Institute products which are in line with store's concept, with a rich history of production fit for primary work fields. These products are proven to be able to represent the country and the Institutes on national and international levels. In conclusion: especially in its studies with fading jobs, designing, producing, introducing and marketing suitable products for work branches, reviving the process of production for these goods within its workshops, raising new artisans with two year programs in the frame of master-apprentice mode and bearing the torch of Turkish tradition to the future, the Institutes are some of the most important establishments in their respective cities. It was understood that the Advanced Technical School for Girls have been approaching all the aforementioned points with delicacy and attention, and have properly done their mission.

Giriş

Olgunlaşma enstitüleri, kültürel değerlerimizi özellikle geleneksel sanatlarımızı araştıran, asıllarını koruyarak yeni ve farklı ürünler hazırlayan, ürünleri arşivleyen ve gelecek nesillere aktaran, bunların hem ulusal hem de uluslararası alanlarda tanıtılmasına öncülük eden, teknolojik gelişmeler ışığında sektör için kalifiye elemanlar yetiştiren, başta eğitim ve öğretim olmak üzere araştırma, tasarım, üretim, tanıtım ve pazarlama süreçlerinin tümünü gerçekleştiren taşra teşkilatına bağlı hayat boyu öğrenme kurumlarıdır. Her yıl mayıs ayı içerisinde araştırma geliştirme (AR-GE) ekibinin koordineli çalıştığı illeri de kapsayacak şekilde yapılan saha araştırmaları sonucunda ortak kararlar proje-tema konusu belirlenir. Belirlenen konunun yıllık çalışma takvimi, çalışma alanları, çalışacak personel sayısı, çalışma alanlarında oluşturulacak ürün prototip çalışmaları bakanlığa gönderilir ve onay alınır. Onaylanan proje uygulamalarında, bakanlık onayı ile ücretli usta öğretici çalıştırılır. Usta öğreticiler; Milli Eğitim Bakanlığının 2019/14 numaralı genelgesi gereği her sene eylül ayında alanında kadrolu en az 4 branş öğretmenini ve kurum müdürünün belirleyeceği bir kurum müdür yardımcısının başkanlığında yapılacak olan uygulama sınavına girmektedir. Puan üstünlüğü esaslı göz önünde bulundurularak işe alımlar gerçekleştirilir ve kişi/kişiler tam gün tam yıl kapsamında 11 ay kesintisiz çalıştırılır. Olgunlaşma enstitüleri bağlı olduğu genel müdürlük gereği herhangi bir sebepten dolayı öğrenim çağı dışında kalmış kişilerin gerek ekonomik gerek sosyolojik gerekse de psikolojik olarak yetiştirilmesine katkı sağlayan hayat boyu öğrenme kurumlarıdır. Mesleki eğitim merkezi genel müdürlüklerince verilen usta- çırak eğitimlerini daha geniş zamana yayarak daha özgün çalışmalara imza atacak ustalar yetiştirme hedefindedir. Enstitüler çalışma şekli olarak 4 bölümden oluşmaktadır: Eğitim-öğretim bölümü, araştırma bölümü, tasarım-üretim bölümü ve tanıtım ve pazarlama bölümü enstitülerin bölümlerini oluşturur. Bu çalışmada Mardin Olgunlaşma Enstitüsü dijital arşiv ve desen kütüphanesi başta olmak üzere kurum verileri baz alınarak enstitünün yapmış olduğu ve öncülük ettiği çalışmalara, ürün bilgilerine ve fotoğraflarına yer verilmiştir. Bu sayede tanınırlığı ön plana çıkarılarak Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki marka kurumların gelenekten geleceğe köprü olması noktasındaki önemi daha da artıracaktır.

Eğitim-Öğretim Bölümü

Eğitim öğretim bölümü, geleneksel Türk giyimini başta olmak üzere diğer sanatları gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlayan, mesleki denklik programları, beceri kursları ve iş birliği kapsamında yapılan kurslarla ilgili bilgi, beceri ve donanım bilgileri veren bölümdür. Eğitim öğretim bölümünün görevleri arasında; eğitim öğretim etkinliklerini uygulanan program türlerini içeriklerine uygun olarak yürütmek, teorik ve pratik eğitimleri birbirini tamamlayacak şekilde planlamak, mesleki ve teknik ortaöğretim denklik programlarını düzenleyerek öğretim çağı dışına çıkmış kişilere ustalığa denk belge vererek iş imkânı sağlamak yer almaktadır. Olgunlaşmalarda aktif olan e-kurs modülü üzerinden kursiyerler tarafından talep edilen alanlarda beceri kurslarının açılmasını ve eğitimlerinin verilmesini sağlamak ve farklı kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak eğitimler vermek bölümün diğer başlıca görevlerindedir. Eğitim- öğretim bölümü toplam 2 yıldan oluşmaktadır. Birinci yılında meslek liselerinin 9.ve 10.sınıfını kapsayan alan dersleri toplam 35 saat olacak şekilde teorik olarak alınır. İkinci yılında meslek liselerinin 11. ve 12. Sınıfını kapsayan 12 saatlik teorik derslerle beraber kurumun belirleyeceği işletmelerde haftada toplam 24 saatlik staj uygulaması yapılır. Öğrencilere iki yıllık eğitim öğretimi boyunca kaza sigortası yapılır. Ayrıca öğrenciler kurumun bünyesinde var olan döner sermaye (DÖSE) kapsamında ürün üreterek satılan parça başına belirli ücret alır. 2 yılın sonunda bitirme ödevini kuruma teslim ederek olgunlaşma enstitüleri bitirme belgesi almaya hak kazanır. Olgunlaşma enstitüleri bitirme belgesi ustalık belgesine denk sayıldığından bu belge ile mesleki eğitiminin

yaptığı önce ustalık ardından usta öğreticilik sınavlarına girmeye hak kazanır. Alınan usta öğreticilik belgesi; olgunlaşma enstitülerinde ve halk eğitimi merkezlerinde çalışma imkânı sağlar. Eğitim-öğretim kısmı bu şekliyle usta yetiştirme anlamında süreklilik gösteren ve işlevsel olan bölümdür.

Araştırma Bölümü

Araştırma bölümü; Anadolu kültüründe önemli yer tutan törensel ritüelleri, yöresel giyim kuşamı, takı ve aksesuarları, dokuma, süsleme, bezeme gibi ürünlerin çağdaş tasarım sonucunda günlük kullanımda yer alması için araştırma-geliştirme çalışmaları yapar. Araştırma bölümü ön araştırmalar sonucunda "temalı proje" önerileri hazırlar. Ortak kararla belirlenen temalı proje kapsamında araştırmalar yapar, verileri planlar ve raporlaştırır. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler, tasarım ve üretim atölyelerinde iş birliğiyle çalışılmak üzere ilgili atölye ve bölümlerle paylaşılır. Bu bölümde; tanıtım-pazarlama bölümü ile grafik ve fotoğraf alanı ortak çalışma gerçekleştirilerek geleneksel el sanatları ve kültürel değerlerin geçmişini koruyarak yaygınlaştırılması amacıyla araştırmalar yapar; yazılı, görsel, elektronik arşiv oluşturur. Ayrıca, bu bölüm ulusal ve uluslararası projeleri hazırlayarak uygular ya da bu projelerle ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar. Konferans ve seminerler düzenler. Arşiv ve müze çalışmalarını yürütmek de bu bölümün sorumlulukları arasında yer almaktadır. Araştırma ve geliştirme bölümü olarak da nitelendirilebilecek bu bölüm enstitülerin beynini oluşturur. Yapılan saha çalışmalarının sonucunda belirlenen ve bakanlıkça onaylanan ana temalar üzerinde şekillenen ürünlerin çizimi sanat ve tasarım ekibi tarafından çizilip ölçeklendirildikten sonra görsel sanatçılar desteği ile renklendirilir ve ürüne dönüşmek üzere atölyelere teslim edilir. Oluşturulan çizimler kurumun hafızasının büyük ve önemli kısmını oluşturan dijital desen kütüphanesinde arşivlenir. Araştırma bölümünün diğer görevleri şu şekilde sıralanabilir: Kurumun amaçları doğrultusunda, alan uzmanlarıyla birlikte araştırmalar yaparak sonuçlarını ilgililere sunmak, araştırma yapılan konularda kişi, kurum ve kuruluşlara öncülük yapmak, konferans ve seminerler düzenlemek, yayınlar hazırlayarak kurumsal hafızaya önemli derecede katkı sunmaktır. Bilim ve teknolojideki yenilikleri yakından izleyerek gerekli bilgi ve dokümanları toplayarak bu bilgileri tasarım bölümüne ve ilgililere aktararak ilgili kurum/kuruluşlar ve tasarım bölümü ile iş birliği içinde çalışmak diğer önemli sorumluluk alanlarındanıdır.

Tasarım-Üretim Bölümü

Eğitim-üretim çalışmalarını sanatsal ağırlıklı çalışmalarla birlikte sürdürerek tasarım ve üretim yapan atölye sistemiyle çalışan alanlardan oluşur. Bu atölyeler araştırma ve tanıtım-pazarlama bölümleriyle iş birliği içerisinde çalışır. Temalı proje doğrultusunda koleksiyon çalışmalarını yaparak birçok sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, meslek yüksekokulları ile özel kurum ve kuruluşların istekleri doğrultusunda tasarım üretim yapar. Yılın teması olarak belirlenmiş olan araştırma-geliştirme çalışmalarından sonra projelendirilir; ardından tasarım ve üretim sürecine geçilir. Daha çok sanatsal anlamlı tasarım çalışmalarıyla proje olarak çalışılan temalar yorumlanır. Üretim aşamasında ise tasarım halinde olan koleksiyon parçaları üretilmeye başlanır. Tasarım-üretim atölyeleri/ araştırma ve tanıtım-pazarlama bölümleriyle iş birliğiyle çalışarak yapılan işleri belirlenen tema doğrultusunda hazırlar. Giysi ve sergi koleksiyonlarına ait ürünler araştırılarak, sergi ve sunum aşamasına kadar hazırlanan her türlü bilgi ve doküman geleceğe kaynak oluşturmak adına arşivlenir. Belirlenmiş olan yılın teması Ar-Ge çalışmalarından sonra projelendirilir; daha sonra tasarım ve üretim sürecine geçilir. Bu atölyelerde sanatsal karakterli tasarım çalışmalarıyla proje olarak çalışılan tema yorumlanır. Üretim aşamasında ise tasarlanan koleksiyon parçaları üretilir. Tasarım-üretim atölyeleri/ araştırma ve tanıtım-pazarlama bölümleriyle koordineli çalışarak yapılan işleri belirlenen tema doğrultusunda hazırlar. Giysi ve sergi koleksiyonlarına ait ürünler araştırılarak, sergi ve

sunum aşamasına kadar hazırlanan her türlü bilgi ve doküman geleceğe kaynak oluşturmak adına arşivlenir. Ayrıca; hazırlanan giysi koleksiyonları da uygun görülen yerlerde saklanır. Tasarım- üretim bölümünün görevleri şu şekilde sıralanabilir: Tema doğrultusunda bu bölümde ortaya çıkan verilerle alan/bölümlerine uygun ilk örnek geliştirmek, seri üretiminin yapılmasına karar verilen üretimleri gerçekleştirmek ve gelen güzide siparişleri tasarlayarak üretmektir. Araştırma bölümü ile iş birliği içinde çalışarak araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, alanlarının gerektirdiği tasarımları, ilk örnekleri hazırlamak ve seri üretim planlarını yaparak uygulamaktır. Çeşitli kurum ve kuruluşlar ile özel kişilerden gelen kültürel ve sanatsal yönü ağır basan ürünlerle ilgili siparişleri planlar ve üretir. Araştırma, tanıtım ve pazarlama bölümleri ile koordineli olarak çalışmak esas amaçları arasında yer alır. Alanlarındaki gelişmeleri sürekli izleyerek eğitim öğretime yansıtılır ve iş birliği yaptığı diğer mesleki ve teknik eğitim okullarıyla paylaşır. Alanla ilgili program geliştirme çalışmalarına aktif olarak katılım sağlanır. Arşiv ve müzenin geliştirilmesi amacıyla geleneksel sanatlar ile Türk giysilerinin örneklerini hazırlayarak bunların yeni nesillere aktarılmasını sağlar. Alanında yaptığı çalışmaları düzenleyerek katalog ve arşiv oluşturma, döner sermaye kapsamında alınan siparişlerin ve satışa sunulacak ürünlerin üretim çalışmasını yapmak bölümün bir diğer görevlerindedir.

Tanıtım ve Pazarlama Bölümü

Tanıtım-pazarlama bölümü; diğer bölümlerin yaptığı araştırmaları, tasarımları, ürünleri, desen, veri/ doküman ve eğitim hizmetlerini sektöre uyarlayan, yurt içinde ve dışında tanıtan ve pazarlayan; ulusal ve uluslararası tanıtım faaliyetlerini yapan bölümdür. Olgunlaşma enstitülerinde tanıtım çalışmaları; defile, fuar, gösteri, kampanya, bilgi şöleni, sergi, vitrin düzenleme, tanıtım, konferans, panel faaliyetleriyle gerçekleştirilir. Buldukları ve koordineli çalıştıkları illerde öncü kurumlar olan olgunlaşma enstitüleri; eğitim, üretim ve tanıtım süreçlerinde ulusal standartları belirleyen kurumlar olup eğitimde, üretimde, tasarımda ve tanıtımda uluslararası düzeyde yarışabilme kapasitesiyle farklı bir konumdadır. Olgunlaşma enstitülerinde pazarlama faaliyetleri, döner sermaye hükümleri çerçevesinde yapılır. Bu kapsamda enstitüler hizmet ve ürün satar, piyasa araştırması yapar, sipariş taleplerini kabul eder, basın yayın kurumları ile iletişimi sağlar ve konusunda danışmanlık hizmeti verir. Tasarım ve üretim atölyelerinde hazırlanan dekoratif, sanatsal ve kullanıma yönelik çeşitli ürünler satış için beğeniye sunulur. Kurumlar kendi bünyelerinde kültür turizm il müdürlüklerine bağlı olacak şekilde müzecilik faaliyetleri yürütebilir. Müzelerde enstitülerde üretilen ürünler koleksiyon şeklinde sergilenir ve yerli yabancı turistlerin beğenisine sunulur. Enstitü müzelerindeki desen arşivi ve özgün etnografik eserler, akademik çalışmalara konu olmakta; üniversite araştırmacılarının ve öğrencilerinin çalışmalarına katkı sunmaktadır. Enstitüler Türk kültür ve etnografyasının izlerini/ bağış ve üretim yoluyla edindiği birikimini/ gelecek kuşaklar için sakladığı orijinal ve replika folklorik ürünlerden oluşan zengin koleksiyonunu bünyesinde kurduğu müzede ücretsiz olarak halkın ziyaretine sunar. Tanıtım ve pazarlama bölümünün görevleri şunlardır: Araştırma ve tasarım bölümünde yapılan çalışma ve tasarımları ilgililere duyurmaktır. Tam gün tam yıl eğitim uygulaması çalışma esaslarına göre olabilecek sunum, sergi, fuar ve benzeri tanıtım faaliyetlerine katılımı onay olarak gerçekleştirilir.

Geçmişten Günümüze Olgunlaşma Enstitüleri

Tanzimat Dönemi'nde; kadınları başta eğitim- öğretim, sağlık, ekonomi gibi her alanda görme isteğiyle ilk adım atıldı ve 1863-1865 yıllarında II. Meşrutiyet Dönemi'nde; kadınları hayata hazırlaması ve kendilerini geliştirmeleri için Kız Sanayi Mekteplerinin kurulmasıyla başlayan çalışmalar büyük ivme kazandı. İlk Olgunlaşma Enstitüsü 1946-1947 yılında 149 öğrencisiyle İstanbul'da açılmıştır (Akın: 2011). Selçuk Kız Sanat Enstitüsü mezunu dikiş

öğretmeni Refia Övüç Nişantaşı ve Beyoğlu Kız Mekteplerinde müdürlük yapmıştır. Bilgi ve birikimi ile müdürlük yaptığı mekteplerdeki kızların öncelikle terzilik alanında gelişimine yöne vererek moda çalışmalarının dış ülkeler tarafından tanınmasına büyük katkı sağlamıştır. Olgunlaşma enstitülerinin kız teknik olgunlaşma enstitüleri olarak başlayan serüveninde kuruluş aşamasını enstitülerin kurucu müdürlerinden sayılabilecek Refia Övüç şu şekilde aktarmıştır:

Birçok enstitü kurdum. 1942 yılında Nişantaşı Kız Enstitüsü ile başladım. Olgunlaşma Enstitüsü fikri kafamda Nişantaşı Kız Enstitüsü'nden mezun olan ama sonrasında ne yapacaklarını bilemeyen 30 genç kızımızın durumu nedeniyle oluştu. Bir bölümü meslek öğretmeni olacaktı. Ama ya diğerleri ne yapacaktı. Bunun üzerine Kız Teknik Öğretim Müdürlüğüne bu durumu bildiren bir rapor sunarak bir atölye kurulması gerekliliğinden bahsettik. Tam da o sıralarda varlık vergisinden dolayı Beyoğlu'nda bir bina satışa çıkarılmıştı. Beyoğlu'nda gezip yer arıyorduk. Bütün arkadaşlar bu enstitüyü açmayı kafamıza koymuştuk (Bilginer, 1988: 10).

Enstitü ismini “meslekte olgunlaşma” anlamında düşünülerek bu kurumlara verilecektir (Bilginer, 1988: 11). Bir atölyede nasıl çalışılır, atölyeye müşteri nasıl kabul edilir, atölyede sipariş nasıl alınır, model nasıl uygulanır? Tüm bunların pratiğini göstermek asıl amaçtı. (Bilginer, 1988: 11). Dönemin müsteşarlarından Rüştü Uzel gayrimüslim hâkim olduğu Beyoğlu'na olgunlaşma enstitüsünün açılması fikrine sıcak bakmamıştır. Refia Övüç bunun nedeni kendince yorumlayarak şöyle anlatmıştır:

Rüştü bey, Beyoğlu'nda müstakil bir atölye fikrinin yerinde olduğunu ancak, Beyoğlu'nun azınlık elinde bulunduğunu, mücadele edemeyeceğimizi söylemişti. Bütün mağaza sahipleri azınlıklardı. Türklerin hiç dükkânı yoktu. Tutunamayız diye korkuyordu. Hatta böylece benim adımla ve mesleki hayatımı tehlikeye sokacağımı da düşünüyordu (Bilginer, 1988: 10).

Beyoğlu'nda bir binanın varlık vergisinden dolayı satışa çıkmasıyla bu bina değerinin çok altında alınarak Maarif Müdürlüğüne Olgunlaşma Enstitüsü için satın alınmıştır. Refia Övüç bu süreci şu şekilde aktarmıştır:

Bütün arkadaşlar Beyoğlu'nu gezip, atölye için yer arıyorlardı. Tesadüf tam o sıralar Beyoğlu'nda varlık vergisinden ötürü bir bina satışa çıkarılmıştı. Binanın değeri o zamanki parayla 162 bin liraydı. Rüştü Uzel Teknik Üniversite'ye telefon edip, binanın değerinin bu kadar edip etmeyeceğini araştırılmasını istedi. Yarım saat sonra da fen heyetinden cevap geldi. Yalnızca merdivenleri eder beyefendi, merdivenleri eder...” demişlerdi. Binanın merdivenleri mermerdi. Derken Maarif Müdürü'ne bir telefon etti. Dört saat içinde bina bizim oluverdi. Bu çok kayda değer olaydır. Eğitim tarihimizde bu kadar süratle hallolmuş böyle bir konu olduğu sanmıyorum... Biz de her katı ayrı bir atölye yaparak, Olgunlaşma Enstitüsü'nü kurduk (Bilginer, 1988: 11).

Ardından 1958'de Ankara'da, 1959'da Eskişehir ve Samsun'da, 1961'de İzmir'de, 1972'de Adana'da, 1987'de Antalya'da, 1988'de Kayseri, Trabzon ve yine İstanbul'da, 1989'da Diyarbakır'da ve son olarak 1996'da Bursa'da olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde 11 ilde 12 enstitüyle faaliyet gösteren olgunlaşma enstitüleri açılmaya devam etmiştir.

Olgunlaşma Enstitüleri, kuruluş amaçları ve işlerliği özel bir tüzükle tespit edilmiş okullardandır (Akbulut, 2010: 62). Geleneksel Türk giyim ve el sanatları alanlarında; araştırma ve geliştirme yapan, değerlendirme, arşivleme çalışmalarını devam ettiren ve üretim

çalışmaları yapan el sanatlarının yaşatılmasını sağlar. Kız Teknik Öğretim olgunlaşma enstitüleri; eğitim öğretimin yanı sıra, kültürel değerleri, kaybolmaya yüz tutmuş Türk el sanatlarını koruyarak gelecek kuşaklara aktarılmasında öncülük eden, seçkin örneklerini yurt içi ve yurt dışında tanıtır pazarlayan, bu alanda sanatsal ağırlıklı eğitim ve üretim çalışmalarını birlikte sürdüren öncü eğitim kurumudur. Olgunlaşma enstitülerinde yer alan eğitim programları: el sanatları teknolojisi/ nakış, el sanatları teknolojisi/ el sanatları, ev yönetimi ve beslenme, geleneksel giyim, hazır giyim, deri hazır giyim, moda giysi tasarımı, resim, seramik, cilt bakım ve güzellik, kuaför, kuyumculuk/ takı imalatı, takı tasarımı ve çocuk gelişimidir. Bunun yanında 1996 yılından itibaren de araştırma, tanıtım ve pazarlama bölümleri açılmaya başlanmıştır. Kız Teknik Öğretim olgunlaşma enstitülerinin amaçları dönemsel olarak değişiklik göstermiştir. 07.11.1962 tarihinde resmi gazetede yayınlanan 11262 numaralı yönetmelik ile 15.08.1996 tarihinde yine resmi gazetede yayınlanan 22578 numaralı Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüsü Yönetmeliği, enstitülerin kuruluş yıllarındaki amaçlar ile sonraki yıllardaki amaçlarındaki değişimi ortaya koyar. 7 Kasım 1962'de yürürlüğe giren yönetmeliğin ikinci maddesinde olgunlaşma enstitülerinin amaçları şu şekilde sıralanmıştır:

Kız teknik Öğretim Olgunlaşma enstitüsü, Milli Eğitim temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerinin; a) Sorumlu işler görmeye hazırlıklı, müteşebbis ve hesabını bilir fertler olarak yetiştirmek, b) Kültürel ve teknik çalışmaların millet ve memleket ekonomisi ile refahında sağlayacağı yardımı gözetmek c) İşi sevmek ve iş seviyesini yaymak, iş ve sanat alanındaki yenilikleri takip ve uygulamasını yapmak, d) Zararlar ve başarısızlıklar karşısında kötümser duruma düşmeme ve aksaklığı giderme yollarını bilmek ve bulmak, e) Enerji ve zamanı israf etmeden üretme gücünü geliştirmek, f) El emeğiyle kazanacak ve emeğin her yönden değerini gözetecek birer eleman olarak yetiştirmek, g) Görgü ve zevklerini arttırmak, h) Milli ve mahalli işlerimizi tanıtmak i) Giyim ve diğer ev idaresi alanlarında ucuz ve güzel giyinmek ve beslenmede bilhassa fiyat yönünden çevreye örnek tesir yapmanın lüzum ve önemini gözetmek j) İşveren, işçi ve müşteri münasebetlerini düzenli yürütmeye yeterli olmasını sağlamak (Kararnameler, 1962).

1996 tarihli Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüsü Yönetmeliğinde enstitünün amaçları şu şekilde sıralanmıştır. Geleneksel Türk giyim ve el sanatlarını araştırmak, tanımlamak, aslına uygun geliştirmek ve üretim yoluyla gelecek kuşaklara aktarmak, geleneksel Türk giyim ve el sanatlarını, çağdaş yorum ve tasarımla, ulusal ve uluslararası akanda tanıtmak, pazarlamak, öğrenci ve kursiyerleri yeteneklerini ve yaratıcı güçlerini ortaya çıkararak araştırmaya yöneltmek; girişimciliğe teşvik etmek, öğrencilere bilgi beceri ve deneyim kazandırarak alanlarında geliştirmek, eğitim verilen alanlarda üretim çalışmaları yaptırmak, öğrenci ve kursiyerleri iş hayatında çalışma imkânı olan görevlere hazırlamak, enstitü bünyesinde, eğitim ve araştırma yapılan alanlarla ilgili arşiv oluşturmak, desen, model, kalıp, broşür, katalog ve benzeri dokümanı hazırlayarak kullanıma sunmak, ihtiyaç duyulması halinde bilgi ve becerilerini artırıcı rehberlikte bulunmak, özel ve kamu kuruluşlarına danışmanlık hizmeti sunmak, kız teknik öğretim okulları ve diğer mesleki teknik öğretim kurumları ile iller arasında işbirliği yaparak, enstitüde eğitimi ve üretimi yapılan meslek alanındaki çalışmaları, çok yönlü faaliyetlerle tanıtmak; seri üretim bağlantıları yapmaktır (Kararnameler, 1962). Enstitünün kayıt koşullarında, alınacak öğrencilerin, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması, kız enstitüsünden mezun olması veya olgunlaşma enstitüsünde

takip edeceği sanat dalı için Akşam Kız sanat Okulunun aynı sanat dalında belge almış, giriş sınavını kazanmış olması ilk etapta yeterli olmuştur. Nişanlı ve evli olan öğrencilerde enstitüye kayıtlarını yaptırabilmişlerdir. Aday olarak kaydedilmiş öğrencilerin sayıları okulun öğrenci ihtiyacını aştığı takdirde uygulanmıştır. 1996 yılından sonra yetenek sınavı kurumun kaliteli ürünler üretmesi bakımından zorunlu tutulmuştur. Sınav kriterleri sınav komisyonunca belirlenmiş, sınav değerlendirmesinde öğrencilerin getirdikleri belgeler de dikkate alınmıştır. Yabancı uyruklu 155 kız teknik öğretim olgunlaşma enstitülerine kayıt yaptırmak isteyen öğrenci Milli Eğitim Bakanlığına dilekçeyle başvurmuş, Bakanlıkça verilen emre göre işlemler yapılmıştır. 1996 yılından itibaren ise yabancı uyruklu öğrencinin kayıt durumu enstitü müdürünün kararına bırakılmıştır. Öğretim süresi iki yıldır. Enstitüde çalışan ve başarı gösteren öğrencilere bitirme belgesi verilir ve bu belgeler okulun bağlı bulunduğu milli eğitim müdürlüğüne onaylanmaktadır. Okulu üstün başarı ile bitirmiş olanlardan istedikleri takdirde, öğretmenler kurulu kararınca okulun döner sermaye atölyelerinde kalifiye işçi olarak çalıştırılmış, öğrenim ve kalifiye işçi olarak atölyelerde çalışma süreleri yedi yılı dolduranlar arasından seçilenler usta öğretici kadrosu ile okulda görevlendirilmişlerdir. Fakat bu uygulama sadece 1996 yılına kadar devam etmiştir. Bu tarihten sonra yeni yönetmelikle, iki yıllık eğitimini başarıyla tamamlayanlar, istedikleri takdirde, öğrenimden sonra kurulunca belirlenecek kontenjanlara bakılarak, ilgili mesleğin üretim atölyesinde “döner sermaye hükümleri” çerçevesinde çalışmışlardır (Yönetmelikler, 1996). Kuruluş yönetmeliği yürürlüğe girdiği Kasım 1962’de İstanbul, Ankara, Eskişehir ve Samsun’da olmak üzere dört olgunlaşma enstitüsü mevcuttu. 1996 yılında yeni yönetmelik yürürlüğe girdiği zaman enstitü sayısı 11 olmuştur. Bunlar: İstanbul Olgunlaşma Enstitüsü, Ankara Olgunlaşma Enstitüsü, Eskişehir Olgunlaşma Enstitüsü, İzmir Olgunlaşma Enstitüsü, Samsun Olgunlaşma Enstitüsü, İstanbul Beyoğlu Olgunlaşma Enstitüsü, Adana Olgunlaşma Enstitüsü, Antalya Olgunlaşma Enstitüsü, Bursa Olgunlaşma Enstitüsü, Diyarbakır Olgunlaşma Enstitüsü, Trabzon Olgunlaşma Enstitüsüdür. Türk modasının oluşumunda şekillenmesinde ve gelişmesinde en önemli rolü olgunlaşma enstitüleri oynamıştır. Türkiye’deki üst düzey yönetici ve bürokratlar ve eşleri, sanat camiasından kişiler, çeşitli ülkedeki yöneticilerin eşleri olgunlaşma enstitülerinin müşterileri ve takipçileri olmuşlardır ve bunlar çeşitli gazetelerde haber olmuştur. Mevhibe İnönü, Berrin Menderes, Reşide Bayar, Melahat Gürsel, Emel Korutürk, Semra Özal, Nazmiye Demirel, Kamile Erim, İran İmparatoriçesi Farah Diba, Hollywood Yıldızı Sophia Loren, İtalyan film yapımcısı Carlo Ponti, İngiltere Kraliçesi Elizabeth gibi birçok isime sergiler yapılmış, elbiseler dikmiştir (Akbulut, 2010: 48).

Hasat dergisi birinci sayısında (1991) Olgunlaşma Enstitülerinin işlevselliğine vurgu yapmıştır. Çağdaş Türkiye imajına uygun olarak özellikle moda alanında bir çığır açan ve Türk el sanatlarının en güzel örneklerini, yurt içi ve yurt dışı defilelerle ve sergilerle tanıtan bu kurumlar, mankenlik mesleğinin de Türkiye’de profesyonelleştirilmesinde en önemli rolü oynamıştır. Bilhassa devlet büyükleri için düzenlenen defilelerde, öğrenciler ve öğretmenler mankenlik yapmıştır. Türkiye’nin ilk profesyonel mankeni olarak kabul edilen Lale Belkıs olgunlaşma enstitüsü öğrencisiydi. Enstitünün yurt içi ve yurt dışı defilelerinde mankenliği meslek haline getirmiştir. Refia Övüç’ün manevi kızı olan Lale Belkıs adını, olgunlaşma enstitüsünün simgesi laleden almıştır (Bilginer, 1988: 11). Devlet, eğitim aracını kullanarak kadınları başta siyaset olmak üzere her türlü yaşam alanında aktif hale getirmeye çalışmakta

ve değişen koşulların/modernliğin yeni nesillere aktarılmasında onlara bir görev yüklemektedir. Öte taraftan önceleri olgunlaşma enstitüsü günümüzde kız meslek liseleri olarak bilinen 1928-1929'da açılan kız enstitüleri de yeni kurulan cumhuriyetin modernlik projesinin yapıtaşı olan yeni bir kadın ilk örnek üretmeyi amaçlamaktaydı. Bu bağlamda, kadınların eğitimi, kuvvetli bir millî söylem üzerinden yeniden şekillenmekteydi. Enstitüler tarafından kurumsallaştırılan genç kızlık, 1928 itibarıyla milliyetçi politikaların üretildiği bir zemin haline gelmişti: Şuurlandığımız ve üretim odaklı yetiştirilmemizden olsa gerek, millî ekonomiye katkı sağladığımız inandığımız aziz bir yuvaydı okullarımız. Bir bebek gibi bakardık bu yüzden okulumuza (Gürçayır: 2013). 2012 yılına kadar; olgunlaşma enstitüleri, MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü çatısı altında kültür zenginliklerine sahip çıkarak yenilenmelerini ve güncel kalmalarını sağlayan; kültürel değerlerimizi geleceğe taşıyan öncü kurum olarak hizmet vermeye devam etmiştir. 2012 yılından günümüze gelindiğinde; Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet veren olgunlaşma enstitüleri Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlandı. Olgunlaşma enstitüleri eğitim ve üretim kalitesini sürekli artıran, standartları belgelenmiş, geniş görüşlülük sahibi kurumlar olarak gelecekte geçmişin izlerini taşımaya devam etmektedir. Olgunlaşma enstitüleri; bugün de kuruluş ruhunda var olan liderlik yapma görevi gereği kültürel ve coğrafi yapısına yakın illeri koordine ederek, yöresel kültür değerlerini Ar-Ge çalışmalarıyla ülke kültürüne zenginlik olarak kazandıran okul disiplini, atölye sistemiyle çalışan yaygın eğitim kurumlarıdır. Olgunlaşma Enstitüleri ilerleyen yıllarda koleksiyonlarını katalog haline getirerek her koleksiyon için yapılan kataloglarda kostümlerin özellikleri, kullanılan süsleme teknikleri gibi birçok unsur kayıt altına alınmıştır. Araştırma bölümleri kurulduktan sonra koleksiyonların alt yapıları ve koleksiyon kataloğu şeklinde hazırlanan kitaplar yayınlanmışlardır. Son yıllarda sayıları artan bu yayımlar, proje temelli araştırmalar, yöresel araştırmalar, koleksiyonlar, gastronomi ve folklor içeriklidir (Dirlik, 2022: 51).

Olgunlaşma Enstitüleri Vizyon, Misyon ve Temel Değerleri

Olgunlaşma Enstitülerinin en önemli vizyonu, geleneği sanatla buluşturan dünya markası olma yolunda ilerlemektir. Türkiye mirasını dünyaya tanıtmak, geleneksel sanatlarda “gelenekten moderne, geçmişten geleceğe” köprü oluşturmaktır. Kültürel zenginlikleri tespit ederek geleneksel desenleri ürünlerle aktarmak, var olan değerleri en kalıcı hale getirmek ve üretim standardını en üst seviyeye getirmek diğer vizyon özellikleri olarak sıralanabilir. Enstitülerin en önemli misyonu; geleneksel sanatlarımızı araştırarak arşivleyen, aslına uygun üreten, tasarımlarla geleceğe taşıyan, onlara sahip çıkan ve dünyaya tanıtan öncü eğitim kurumu olmaktır. Olgunlaşma enstitülerinin temel değerleri ise şu şekilde sıralanabilir: Analitik ve bilimsel bakış, girişimcilik, güvenilirlik ve adalet, iş birliği ve dayanışma, kalite artırımı, katılımcılık, meslek etiği ve ahlak. Bununla beraber sanat becerisi, sanatsal duyarlılık, sosyal içerme, şeffaflık, yaratıcılık, yenilikçilik, ilerlilik gibi özellikleri de barındırır. Sıralanan temel değerlerle hareket eden ve marka kurum olma yolunda önemli adımlar atan Olgunlaşma Enstitüleri, öncü kurumlar olma yolunda ilerlemektedir. Enstitüler Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne belirlenen 81 ilde çalışmalarını yürütmektedir. Bu enstitüler şöyle sıralanabilir; Adana Olgunlaşma Enstitüsü-Adana, Osmaniye, Hatay; Afyon Olgunlaşma Enstitüsü Afyon, Amasya Olgunlaşma

Enstitüsü-Amasya; Ankara Olgunlaşma Enstitüsü-Ankara, Çankırı, Kırıkkale, Karabük; Antalya Olgunlaşma Enstitüsü-Antalya, Burdur, Isparta; Balıkesir Olgunlaşma Enstitüsü-Balıkesir; Bursa Olgunlaşma Enstitüsü-Bursa, Çanakkale, Yalova; Diyarbakır Olgunlaşma Enstitüsü-Diyarbakır, Batman, Bingöl, Muş, Tunceli; Edirne Olgunlaşma Enstitüsü-Edirne; Erzurum Olgunlaşma Enstitüsü-Erzurum, Kars, Bayburt, Ardahan, Iğdır, Ağrı; Eskişehir Olgunlaşma Enstitüsü-Eskişehir, Bilecik, Bolu, Düzce, Sakarya; Gaziantep Olgunlaşma Enstitüsü-Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa; İstanbul Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü-İstanbul(Anadolu Yakası), Kocaeli; İstanbul Refia Övüç Olgunlaşma Enstitüsü-İstanbul (Avrupa Yakası); İzmir Olgunlaşma Enstitüsü-İzmir, Aydın, Denizli, Manisa; Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü-Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman, Elazığ; Kastamonu Olgunlaşma Enstitüsü-Kastamonu; Kayseri Olgunlaşma Enstitüsü-Kayseri, Kırşehir, Nevşehir; Kırklareli Olgunlaşma Enstitüsü Kırklareli; Konya Olgunlaşma Enstitüsü-Konya, Aksaray, Karaman; Kütahya Olgunlaşma Enstitüsü-Kütahya, Uşak; Mardin Olgunlaşma Enstitüsü-Mardin, Şırnak; Mersin Olgunlaşma Enstitüsü-Mersin, Niğde; Muğla Olgunlaşma Enstitüsü-Muğla; Ordu Olgunlaşma Enstitüsü-Ordu; Samsun Olgunlaşma Enstitüsü-Samsun, Amasya, Sinop, Giresun; Siirt Olgunlaşma Enstitüsü-Siirt; Sivas Olgunlaşma Enstitüsü-Sivas, Erzincan, Yozgat; Tekirdağ Olgunlaşma Enstitüsü-Tekirdağ; Tokat Olgunlaşma Enstitüsü-Tokat, Çorum; Trabzon Olgunlaşma Enstitüsü-Trabzon, Artvin, Rize, Gümüşhane; Van Olgunlaşma Enstitüsü-Van, Bitlis; Hakkâri; Hatay Olgunlaşma Enstitüsü-Hatay'dır.

Geçmişten Günümüze Mardin Olgunlaşma Enstitüsü

Tarihçe

Mardin Artuklu ilçesi Şar Mahallesi 1. Cadde üzerinde bulunan Enstitü binası, iki katlı ve düzgün kesme taş işçiliğe sahip kentin önemli mimari eserlerindedir. 13. yüzyıl sonlarına ait Muzaferiye Medrese ve Mescidinin arazisi üzerine Mekteb-i İdadi olarak inşa edilmiştir. Giriş kapısının üzerinde yer alan sülüs kitabede Hicri 1318 (M. 1900-01) tarihli temmuz ayında açılışı yapıldığı belirtilir. Cumhuriyet Dönemi ile idadi mekteplerinin 1920'li yıllarda ortaokula dönüştürülmesi sonucu yapı ortaokul olarak kullanılmaya başlanmıştır. Günümüze kadar süregelen zaman diliminde; idadi mektep, ortaokul, ticaret lisesi, kız meslek lisesi olarak kullanılmış olup 2010 yılından itibaren Olgunlaşma Enstitüsü olarak kullanılmaktadır. Şehrin yüksek bir kesiminde hâkim bir noktada konumlanan enstitü her sene binlerce yerli ve yabancı turistin uğrak yeri haline gelmiştir. Mardin Olgunlaşma Enstitüsü kurulduğu günden bu yana sorumlu olduğu Mardin ve Şırnak illerinin kültürel değerlerini, özellikle geleneksel sanatlarını ve giyim kültürünü araştırıp, asıllarını koruyarak modern hayata uygun özgün ürünler hazırlamakta ve gelecek nesillere aktarımını gerçekleştirmek üzere arşivleyip tanıtımlarını yapmaktadır. Enstitü teknolojik gelişmelere paralel olarak sektörde yer alacak nitelikli elemanlar yetiştiren, eğitim ve öğretimin yanı sıra araştırma, tasarım, üretim, tanıtım ve pazarlama süreçlerinin tümünü gerçekleştiren bir kurum olarak faaliyet göstermektedir. 2024 yılı temmuz ayı verilerine göre müdür, müdür yardımcısı, sanat tarihi öğretmeni, el sanatları teknolojisi/ nakış öğretmeni, el sanatları teknolojisi/ el dokuma, el sanatları

teknolojisi/nakış, el sanatları teknolojisi/ dekoratif el sanatları, kuyumculuk teknolojisi/ takı imalatı, inşaat teknolojileri/ taş ustası, yiyecek-içecek hizmetleri/ aşçı, yiyecek-içecek hizmetleri-pastacı, sanat tasarım, grafik, fotoğraf usta öğreticileri, yardımcı hizmetli personel, veri hazırlama ve kontrol işletmeni olmak üzere toplam 28 kişiden oluşmaktadır (URL-1).

Yürütülen Projeler

1.Mezopotamya Çiçekleri ve Kapı Tokmakları (2016)

Çalışma alanı içerisinde bulunan Mardin, Siirt, Şırnak illerinde yapılan incelemeler sonucunda Mezopotamya çiçekleri ve geleneksel kapılarda bulunan tokmaklar ürünlere yansıtılmıştır.

Görsel 1: Mezopotamya Çiçekli Taç ve Yüzük (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

2.Türbe ve Mezar Taşı Motifleri (2017)

Çalışma alanı içerisindeki; Mardin, Şırnak ve Siirt illerinde mevcut olan ve yapıldığı dönemin sanat anlayışını yansıtan türbe ve mezar taşları üzerinde yer alan süslemeler araştırılarak bu süsleme detaylarıyla yeni tasarım ürünlerin üretildiği bir proje çalışmasıdır.

Görsel 2: Mezar Taşlı Süslemeli İsimlik (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 3: Mezar Taşı Süslemeli Erkek Kaftan (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

3. Dini Yapılardaki Motif ve Süslemeler (2018-2020)

Mardin ve Siirt illeri tarihi dokularıyla ve ortak kültürel yapılarıyla öne çıkan illerimizdir. Özgün yapıda çok sayıda dini yapıya sahip olmaları ve bu yapılar üzerindeki motif ve süslemelerin farklı alanlarda kullanılması, bu sayede tarihi yapıların tanıtılması, zengin kültürel değerlerimizin yerel, ulusal ve uluslararası platformlarda bilinirliğini artırılması amacıyla tema olarak seçilmiştir. Bu kapsamda mevcut atölyelerde ürünler üretilip tanıtım pazarlama süreçleri yürütülmüştür.

Görsel 4: Göz Motifli Gümüş Takı Seti (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 5: Latifiye Cami Süslemelerinden Esinlenilerek Tasarlanan Dokuma Heybe (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 6: Latifiye Cami Şadırvanı Üzerinde Yer Alan Süsleme ile Tasarlanan Tablo (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 7: Mardin Zinciriye Medresesi Dış Cephesinde Eyer Alan Rozet Süsleme Detayı ile Tasarlanan Sedef Plaket (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

4. Sıfır Atık Projesiyle Sanata Dönüşüm Hareketi (2022)

Emine Erdoğan öncülüğünde hayat bulan sıfır atık projesi kapsamında; günlük hayatta kullanılmayan ve deforme olduğu için atmak zorunda kalınan gümüş telkâri, dokuma ve nakış ürünleri, enstitümüzde aktif olarak bulunan gümüş telkâri, nakış ve dokuma atölyelerimize getirilerek bu eşyalar yeniden tasarlanıp sanatsal değeri olan ürünlere dönüştürüldü.

Görsel 8: Sıfır Atık Projesiyle Sanata Dönüşüm Proje Afışı (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

5. Dokumanın Hayata Dokunuşu (2020-2021)

Çalışma alanımız içerisine giren Siirt ve Şırnak ilinin kültür sosyolojisi açısından önemli yere sahip olan dokuma sanatını yine bu iki ilde üretilen şal-şepik kumaşı, Siirt battaniyesi, Siirt halısı ve Jirkan kilimi ile ön plana çıkarmak, tanıtımına katkı sağlamak üzere yürütülen projedir.

Görsel 9: Şal- Şepik Kumaşı (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi).

Görsel 10: Elibelinde Kilim Motifli Heybe (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 11: Deve İzi Motifli Broş (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 12: Göz ve Elibelinde Motifli Runner (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

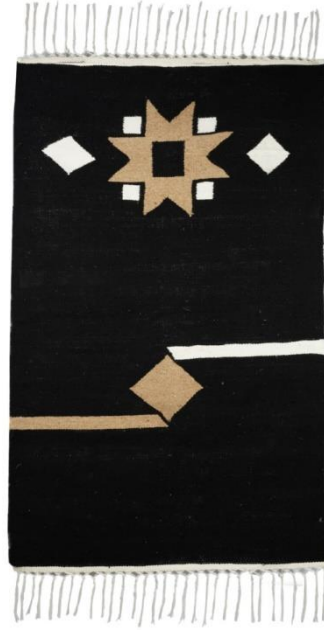
Görsel 13: Zinciriye Kubbe Detaylı Tiftik Yastık (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 14: Tarak ve Bülbül Motifli Seccade (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

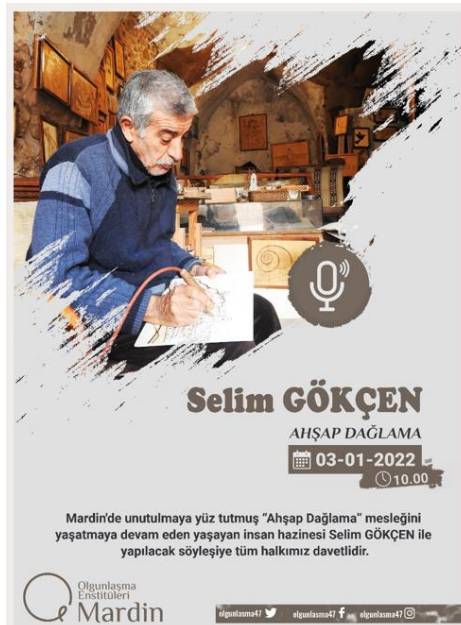
Görsel 15: Akrep Motifli Takı Seti (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 16: Sekiz Köşeli Yıldız Motifli Tiftik Seccade (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

6. Yaşayan İnsan Hazinesi (2020-2022)

Unutulmaya yüz tutmuş geleneksel el sanatları alanında faaliyet gösteren zanaatkarların bilgi ve birikimlerinden faydalanıp birikimlerini kayıt altına almak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla enstitümüzde söyleşiler düzenlendi.

Görsel 17: Yaşayan İnsan Hazinesi Projesi Afişi (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

7.Mezopotamya'nın Gizli Hazinesi: Dara Antik Kenti (2020-2021)

Mardin ilinde yer alan Dara Antik Kenti tarihi dokusu ve kültürel yapısıyla öne çıkan ve askeri amaçlı kurulan garnizon şehridir. Özgün yapıya sahip olan ve kentin içinde yer alan kilise, saray, çarşı, zindan, tophane ve su bendi kalıntıları ve bu yapılar üzerindeki motif ve süslemelerin farklı alanlarda kullanılması, bu sayede tarihi yapıların tanıtılması, zengin kültürel değerlerimizin yerel, ulusal ve uluslararası platformlarda bilinirliğini artırılması amacıyla çalışılan projedir.

Görsel 18: Dara Antik Kenti Labarov Süslemeli Bilezik (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 19: Dara Antik Kenti Galeri Mezar Minyatür (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 20: Dara Antik Kenti Köprü Minyatürü (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 21: Dara Antik Kenti Baldaken Türbeli Çini Tabak (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 22: Dara Antik Kenti Silüeti (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 23: Dara Antik Kenti Su Sarnıç Kesitli (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 24: Dara Antik Kent Siluetli Nakışlı Kесе (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

8.Mardin, Siirt, Şırnak Yöresi Yemek Kültürü (2021-2022)

Çalışma alanı içerisine giren Mardin, Siirt ve Şırnak ilinin kültür sosyolojisi açısından önemli yere sahip olan mutfak kültürünü yine bu illeri temsil eden yemek, tatlı, içecek vb. ürünler ile ön plana çıkarmak, ürünlerin tanıtımına katkı sağlamak üzere yürütülen projedir.

9.Motiflerin Dünyası (2022-2024)

Çalışma alanı içerisine giren Mardin ve Şırnak illerinin kültür sosyolojisi açısından önemli yere sahip olan dini ve mimari yapılarındaki motiflerin araştırılması, araştırılan motifin hikâyesinin yazılması, motifin dijital ortama aktarılması, var olan motiflerin ürün tasarımlarının yapılması, üretiminin gerçekleştirilmesi, ortaya çıkan ürünlerin arşivlenmesi ve tanıtım-pazarlamasının yapılması amaçlanan proje çalışması ile zengin kültürel değerler yaşatılacaktır.

Özgün motifler kuyumculuk teknolojisi- telkâri, el sanatları teknolojisi-nakış/el dokuma, inşaat teknolojisi-taş işleme, seramik ve cam teknolojisi-çinicilik moda tasarım teknolojisi-terzilik, mobilya ve iç mekân tasarımı-mobilya süsleme sanatları atölyelerinden çıkan ürünlere yansıtılmaktadır.

Görsel 25: Çarkıfelek Motifli Anahtarlık (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 26: Elibelinde Motifli Çanta (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 27: Yıldız Motifli Bileklik (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 28: Mardin Müzesinde Yer Alan Taş Süsleme Detaylı Nakış Çanta (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Görsel 29: Mardin Savur Hacı Abdullah Bey Konağı Duvar Tezyinat Süslemeli Bohça (Mardin Olgunlaşma Enstitüsü Arşivi)

Ürün Çeşit Listesi

Kolye, kolye ucu, toka, broş, bileklik, parmaklıklılı bileklik, broş, takı seti, küpe, obje, dekoratif süs eşyası, fotoğraf çerçevesi, kemer, mücevher kutusu, zarf açacağı, bilezik, ipli bileklik, yüzük, kitap ayracı, kravat iğnesi, gümüş kaşık, gümüş çatal, duvar saati, halhal, kalemlik, fincan zarfı, el aynası, duvar aynası, anahtarlık, tablo, peçete halkası, fotoğraf çerçevesi, dekoratif tepsi, taç, runner, tülbent, namazlık takım, masa örtüsü, kırlent, yatak takımı, kravat, pike takımı, duvar süsü, heybe, el çantası, kol çantası, postacı çantası, telefon çantası, cüzdan, tebek, kapı süsü, üzerlik süsü, mutfak önlüğü, dekoratif sandık, dekoratif şişe, dekoratif mumluk, ahşap kütük baskı, takunya, perde tutucu, araba süsü, seccade, kilim, bardak altlığı, dikiş malzemesi muhafazası, kanepa örtüsü, yolluk, panço, battaniye, kepenek (çoban kıyafeti), yastık, yelek, halı, saç bandı, perde, kalpak, şal, papyon, pareo, elbise, bohça,

salon örtü takımı, yemek servis takımı, sehpa örtüsü takımı, peşkir, mutfak örtü takımı, abajur, nakışlı kese, yazma, kaftan, tepsi örtüsü, mendil, minyatür, taş pano, taş rozet, vazo, biblo, taş kabartma sehpa, taş obje, koltuk takımı, masa, dolap, geleneksel giysiler ve kostümler, kadın takım elbise, kadın elbise, ceket, kadın pantolon, tesbih kutusu, plaket, yüzük kutusu, kuran mahfazası, şekerlik, çini tabak, takı kutusu, fincan takımı, kupa gibi ürünler 2012-2024 yılları arasında yürütülen projeler kapsamında araştırılan, tasarlanıp üretilen ve daha sonra tanıtıp pazarlanan ürünlerdir.¹

Uzmanlık Alanları

Mardin Olgunlaşma Enstitüsü gözde sanatlarından gümüş telkâri alanında özgün tasarımlarla birbirinden nadide ve göz alıcı takı, aksesuar, dekoratif obje vb. ürünler usta işçilikle üretilmektedir. Taş işleme alanında, Mardin'e özgü taş ve taş işçiliği ile birbirinden farklı motif ve desenler usta ellerde taşın üzerine işlenmekte mimari yapıların kesitleri ve minyatürlerinin üretimleri yapıлып sergilenmektedir.

Mardin Olgunlaşma Enstitüsü uzmanlık alanlarında çok kültürlü kentin özelliğini ön plana çıkararak ustalara ayrı bir önem vermektedir. Yazmacılık, bu sanatlardan sadece biridir. Yüzyıllardır Mardin ve çevresindeki Süryaniler tarafından yaşatılmaya çalışılan bu sanat ve ustaları (Uygur, Koyuncu Okca ve Öz, 2017: 225) bölgede varlığını sürdürmektedir. Mardin Olgunlaşma Enstitüsünün en önemli görevleri arasında yöre ile özdeşleşen yazma sanatının kültürel miras olarak aktarımında görev alması gerektiğinin bilinciyle çalışmalar yapmasını gerekli kılmaktadır. Mardin Olgunlaşma Enstitüsünün Anadolu'da yer alan 33 Olgunlaşma Enstitüsünden ayıran en temel özellik olarak yöreye has anlayışla şekillenen Mıksiye (Muşkiye) Nasra Şimmes Hindi'nin ardında bıraktığı basmacılık/ yazmacılık sanatını yaşatarak ön plana çıkarmak ve diğer Olgunlaşma Enstitülerinden farkını bu uzmanlık alanıyla ortaya koymak olmalıdır.

2016-2023 Arası Üretilen Koleksiyonlar

1.Kuyumculuk Teknolojisi/Takı İmalatı

1. Altıgen Kolye Koleksiyonu
2. Bilezik Koleksiyonu
3. Burç Figürlü Kolye Ucu Koleksiyonu
4. Figürlü Kolye Ucu Koleksiyonu
5. Kilim Motifli Bileklik Koleksiyonu
6. Kilim Motifli Takı Seti Koleksiyonu
7. Kravat İğnesi Koleksiyonu
8. Motifli Kolye Ucu Koleksiyonu
9. Motifli Küpe Koleksiyonu
10. Takı Seti Koleksiyonu
11. Telkâri Aksesuar Koleksiyonu
12. Telkâri Anahtarlık Koleksiyonu
13. Telkâri Broş Koleksiyonu

¹ Bilgiler 2024 Haziran ayı itibariyle Mardin Olgunlaşma Enstitüsü arşivinden alınmış güncel bilgilerdir.

14. Telkâri Kolye Ucu Koleksiyonu
15. Telkâri Toka Koleksiyonu
16. Dek Kolye Ucu Koleksiyonu

2.Dekoratif El Sanatları

1. Ahşap Tablo Koleksiyonu
2. Cam Altı Boyama Koleksiyonu
3. Dekoratif Mumluk Koleksiyonu
4. Dekoratif Şişe Koleksiyonu
5. Makrome Çanta Koleksiyonu
6. Mardin'den Kesitler Tablo Koleksiyonu
7. Üzerlik Süsü Koleksiyonu
8. Makrome Duvar Süsü Koleksiyonu

3.El Dokuma

1. Heybe Koleksiyonu
2. Kilim Koleksiyonu
3. El Dokuma Yastık Koleksiyonu
4. Çarpana Bileklik Koleksiyonu
5. El Dokuma Cüzdan Koleksiyonu
6. El Dokuma Kırilent Koleksiyonu
7. Dokumanın Topoğrafyası Çanta Koleksiyonu
8. Kilim Seccade Koleksiyonu
9. Tiftik Seccade Koleksiyonu
10. El Dokuma Kolye Koleksiyonu
11. Kilim Kolye Koleksiyonu

4.El ve Makine Nakışları

1. Takunya Koleksiyonu
2. İğne Oyası Tülbent Koleksiyonu
3. Rölyef Tablo Koleksiyonu
4. Nakıştan Kufi Tablo Koleksiyonu
5. Yemek Masa Örtü Takımı Koleksiyonu
6. Nakışlı Seccade Koleksiyonu
7. Nakışlı Heybe Koleksiyonu
8. Nakışlı Bohça Koleksiyonu
9. Nakışlı Kese Koleksiyonu
10. Nakışlı Kırilent Koleksiyonu
11. El Çantası Koleksiyonu
12. Runner Koleksiyonu

5.Hat- Tezhip

1. Hat Tezhip Tablo Koleksiyonu

6.Taş İşlemeciliği

1. Taştan Cizre Ulu Camii Kapı Süslemeli Pano Koleksiyonu
2. Dara Antik Kenti Koleksiyonu
3. Kültürel Motifler Koleksiyonu
4. Mimari Yapıların İç Mekân Kesitleri Koleksiyonu
5. Kentten Cepheler Koleksiyonu
6. Süs Eşyaları Koleksiyonu

7.Giyim

1. Yöresel Kadın Kıyafeti Koleksiyonu
2. Yöresel Erkek Kıyafeti Koleksiyonu
3. Gelinlik Koleksiyonu
4. Ceket Koleksiyonu
5. Yelek Koleksiyonu
6. Kadın Takım Koleksiyonu

8.Sedef Kakma

1. El Aynası Koleksiyonu
2. Mücevher Kutusu Koleksiyonu
3. Yüzük Kutusu Koleksiyonu
4. Fotoğraf Çerçevesi Koleksiyonu

9.Çinicilik

1. Çini Saat Koleksiyonu
2. Çini Tabak Koleksiyonu
3. Şehir Silüetleri Penceresinden Tabak Koleksiyonu
4. Sır Altındaki Miras Koleksiyonu

Sonuç olarak; takı imalatında 16, dekoratif el sanatlarında 8, el dokumada 11, el ve makine nakışlarında 12, hat-tezhipte 1, inşaat teknolojisinde (taş oyma) 6, sedef kakmada 4, çinicilikte 4, giyim-üretim teknolojisinde 6 olmak üzere toplam 68 koleksiyon üretilmiştir. Koleksiyonlara ait parçalar Mardin Olgunlaşma Enstitüsü birinci ve ikinci kat sergi alanlarında sergilenmektedir.

2023 Eylül Ayından İtibaren Başlanan Koleksiyonlar

1.Dekoratif El Sanatları

1. Dekoratif Kırılent Koleksiyonu
2. Telefon Kılıfı Koleksiyonu
3. Makrome Takı Seti Koleksiyonu
4. Makrome Bileklik Koleksiyonu

2.El Dokuma

1. Kalpak ve Kemer Koleksiyonu
2. Dokumadan Takılar Koleksiyonu

3. Dokumadan Dek Yelek Koleksiyonu
4. Yıldız İzleri Bardak Altlığı Koleksiyonu
5. Miras Yolu Çanta/ Cüzdan Koleksiyonu
6. Dokumadan Tablo Koleksiyonu
7. Tiftik Çanta/ Cüzdan Koleksiyonu
8. Motiflerin Atlası Çanta/ Cüzdan Koleksiyonu
9. Dokuma Kumaş Kravat Koleksiyonu
10. 10. Dek Motifli Kırilent Koleksiyonu

3.El ve Makine Nakışları

1. Tepsi Örtüsü Koleksiyonu
2. Nakışlı Kırilent Koleksiyonu
3. Nakışlı Telefon Çantası Koleksiyonu
4. Nakışlı El Çantası Koleksiyonu
5. İğne Oyası Koleksiyonu
6. Nakışlı Bardak Altlığı Koleksiyonu
7. Nakışlı Runner Koleksiyonu
8. Nakışlı Yemek Servis Takımı Koleksiyonu
9. Nakışlı Sehpa Örtüsü Takımı
10. Kumaş Toka Koleksiyonu

4.Taş İşlemeciliği

1. İzler Kalemlik Koleksiyonu
2. Figürlü Taş Biblo Koleksiyonu
3. Taşın Manevi Dili Koleksiyonu
4. Taş Obje Koleksiyonu
5. Makrome Detaylı Abajur Koleksiyonu

5.Takı İmalatı

1. Merş Koleksiyonu
2. İpli Gümüş Bileklik²

Patenti Alınan Ürünler

Türk Patent ve Marka Kurumundan gerekli başvuruların ardından Kurumda araştırılan, tasarlanıp üretilen ürünlerin tescil belgeleri alınmıştır. Bilezik, broş, kolye, kolye ucu, masa süsü, mücevher takımı, toka, yüzük, anahtarlık, ayna, ceket, cüzdan kese, fotoğraf çerçevesi, geleneksel giysiler ve kıyafetler, fincan zarfı, halı, havlu takımı, heybe, kemer, kilim, kravat iğnesi, masa süsü, masa örtüsü ve peçete takımı, mücevher kutusu, mutfak önlüğü, nakışlı örtü, perde, saat, sandık, sehpa, seramik, yelek, yastık kılıfı, el çantası, seccade, seccade, bardak altlığı, peçete halkası, duvar süsü, terlik, cüzdan tescili alınan ürünler arasında yer almaktadır. Enstitüye ait ürünlerin tescilleyip patentini alma çalışmaları devam etmektedir.

Satış Mağazaları

² Bilgiler Mardin Olgunlaşma Enstitüsü arşiv bilgilerinden alınmıştır.

İstanbul Beyoğlu İstiklal caddesinde yer alan Bohça Mağazası-Beyoğlu, Bohça Mağazası- Galataport İstanbul mağazalarına Türkiye’de bulunan 33 olgunlaşma enstitüsü tarafından öncelikli çalışma alanlarında üretilen ürünler başta olmak üzere koordine halinde çalıştıkları illerin unutulmaya yüz tutmuş geleneksel mesleklerin ön plana çıkarıldığı ürünler tanıtılıp, yerli yabancı turistlerin beğenisine sunulmaktadır. Bohça mağazasında küpe, kolye ucu, parmaklıklı bileklik, bilezik, bileklik, broş, kravat iğnesi, anahtarlık, saç tokası, kolye, takı seti, yüzük, telkâri mücevher kutusu, dokuma kumaş şal, dokuma kumaş kravat gibi toplam 15 çeşit ürün yerli ve yabancı turistlerin beğenisine sunulmaktadır. Ayrıca Mardin Olgunlaşma Enstitüsü bünyesinde kurumun kendine ait satış mağazasında araştırılan, tasarlanıp üretilen ürünlerin tanıtım ve pazarlaması yapılmaktadır. Satış mağazası internet adresleri şu şekildedir: www.pttavm.com, www.moestsanat.com. Milli Eğitim Bakanlığı resmi internet sitesi www.mardinolgunlasmaenstitüsü.meb.k12.tr olan Mardin Olgunlaşma Enstitüsünün resmi sosyal medya hesapları X, Instagram ve Facebookta Olgunlaşma47 şeklindedir.

Sonuç

Türkiye’de 33 ilde faaliyet gösteren Olgunlaşma Enstitülerinin şehrin ve yörenin kültürel kimliğine sahip çıkıp koruduğu, var olan bilgi birikimini gelecek kuşaklara aktarmada rol üstlendiği görülmüştür. Nişanlı ve evli kızları günlük yaşamda önemli konuma getirme çalışmaları ile başlayan serüven belli süreden sonra yerini kalifiye işçi yetiştiren kurumlara bırakmıştır. Kişilerin sosyal, kültürel, ekonomik anlamda gelişimine destek veren bu kurumların tanınırlığının ve bilinirliğinin artırılması adına kurumun tüm ülkede sayıca yaygınlaştırılmasından ziyade her ilin sorumlu olduğu il ile beraber uzmanlık alanlarında sadeleşmeye ve derinleşmeye gitmesi gerektiğinin daha işlevsel olacağı görülmüştür. Bu durumda her ilin temsil ettiği alanda ön plana çıkması ve marka değerinin artması kaçınılmaz olacaktır. Marka kurumlar olma yolunda ilerleyen ve Cumhurbaşkanlığı himayesinde faaliyetlerine devam eden “vitrin kurumlar” olma yolunda temel değerlere, geniş görüşlülük ve misyona uygun çalışmalar yapılması gerektiği kanısına varılmıştır. Nitekim Olgunlaşma Enstitülerini diğer yaygın eğitim kurumları ve taşra teşkilatına bağlı merkez kurumlarından ayıran en önemli yanının da bu olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda Olgunlaşma Enstitüleri ile akademik çalışmaların, makalelerin vb. kaynakların yok denecek kadar az olması, ayrıca Mardin Olgunlaşma Enstitüsü ile ilgili bilhassa tanıtıcı çalışmaya rastlanmaması literatürün gelişmesine katkı sağlayacaktır.

33 olgunlaşma enstitüsünden biri olan Mardin/Artuklu’nun sorumluluk kapsamına Şırnak ili de dâhil edilmiştir. Tarihi ve turistik yapısıyla yerli ve yabancı turistlerin ziyaret ettiği Mardin, bölgede 2016 yılından itibaren Ar-Ge çalışmalarını yürüten Mardin Olgunlaşma Enstitüsü ile iyi bir temsil imkânı bulmuştur. Kurum bünyesinde yörenin kültürel çeşitliliğinin yansımaları olan zanaatları ve ustalarını sürdürülebilir aynı zamanda yenilikçi yaklaşımlarla değerlendirmektedir. Olgunlaşma Enstitüleri; öncü, sürdürülebilir, geleneği geleceğe taşıyan kültürü koruma ve aktarma görevini yerine getirerek “milli kimliğin oluşmasına” ve yaşatılmasına katkıda bulunan kurumlar olarak yaygınlaştırılmalıdır.

Kaynakça

- AKBULUT, Yümniye (2010). *Şıklığın Resmi Tarihi Olgunlaşma Enstitüleri*, İstanbul: Doğan Kitap Yayınları.
- AKIN, Mazlum (2011). “Kız teknik eğitim-öğretiminde bir örnek: Ankara Olgunlaşma Enstitüsü”. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- BİLGİNER, Tülay (1988). “43 Nakışlı yıl”. *Hürriyet Gazetesi*, Eylül 4, s: 2.
- DİRLİK, Hatice Züleyha (2022). “İstanbul Beyoğlu Refia Övüç Olgunlaşma Enstitüsü Koleksiyon Arşivinin incelenmesi ve arşiv koleksiyonunun hazırlanması”. Yüksek Lisans Tezi: İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.
- GÜRÇAYIR, Selcan (2013). “Resmî eğitim süreçlerinde gelenek aktarımı ve kadın Ankara ve Trabzon Olgunlaşma Enstitüsü örneği”. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüleri, MEB Mesleki ve Teknik Öğretim Yayım Müdürlüğü, Ankara, 1964, s.4.
- Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüleri, MEB Mesleki ve Teknik Öğretim Yayım Müdürlüğü, Ankara, 1964, s.5.
- Hasat Dergisi, (1991). “Önsöz”, *Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılı Nedeniyle Özel Sayı*, Ankara: Ankara Olgunlaşma Enstitüsü Yayını.
- UYGUR, Hatice Kübra; Ayşegül Koyuncu Okca ve Didem Öz (2017). “Bir Kültürün Son Temsilcisi: Mıksiye (Muşkiye) Nasra Şimmes Hindi- *مکسیه ناسرا شیمس هندو* ve Ardında Bıraktıkları”, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, Cilt:5, Sayı:11, s. 225.

Elektronik Kaynaklar:

Kararnameler. (1962. 23 11). Resmi Gazete (Sayı: 11264). Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/11264.pdf>.

Yönetmelikler. (1996, 15 08.). Resmî Gazete (Sayı: 22758 Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22758.pdf>.

URL-1: www.mardinolgunlasmaenstitüsü.meb.k12.tr (E.T.31.06.2024).

URL-2: www.mardinolgunlasmaenstitüsü.meb.k12.tr (E.T.02.07.2024).

Çalışmanın yazarı/yazarları “COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki hususları beyan etmiş(ler) dir:

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma için etik kurul belgesi gerekmemektedir.

Finansman: Bu çalışma için herhangi bir kurum ve kuruluştan destek alınmamıştır.

Destek ve Teşekkür: Çalışmanın araştırılması ve yazımı esnasında desteğini ve fikirlerini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Hatice Kübra UYGUR, Metin DEĞER ve eşim Mehmet Şerif ARPA'ya çok teşekkür ederim.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

Yazarın Notu: ---

Katkı Oranı Beyanı: Bu makalenin tüm bölümleri tarafımda hazırlanmıştır.

The author / authors of the study declared the following points within the framework of the “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:

Ethics Committee Approval: No ethics committee certificate is required for this study.

Funding: No support was received from any institution or organization for this study.

Support and Acknowledgments: I would like to thank my teacher Assoc. Doç. Dr. Hatice Kübra UYGUR, Metin DEĞER and my wife Mehmet Serif ARPA for his support and ideas during the research and writing of the study

Declaration of Conflicting Interests: The author has no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this article.

Author's Note: ---

Author Contributions: All sections of this article have been prepared by a single author.